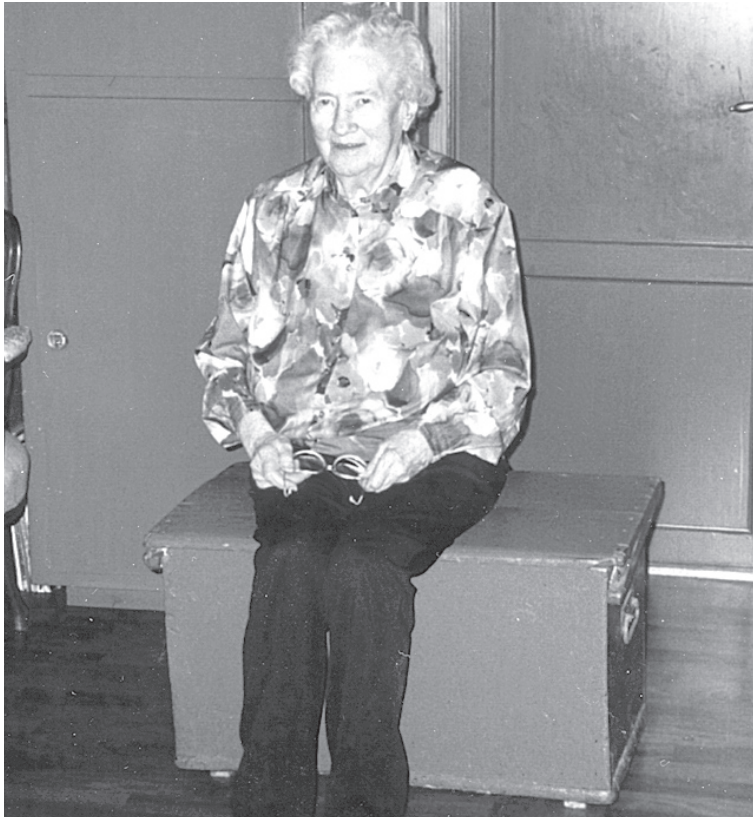

MIÐVIKAN

Jørgen á Nesi: Burtur

Tað er eingin ivi um, at tørvur er á at savna saman tað tilfar sum finst um teir “gomlu, góðu” útróðrar-mennininar, har Jørgen á Nesi var ein. Í hesum partinum verður trivið í nakað av hansara søgu

Abbadóttir Katrinu Sofiu og Jørgen, Hjørdís Háberg, situr á kistuni omman hevði við sær, tá ið hon varð burturflutt av abbanum

Jógvan Næssaa, pápi Hjørdís, og mamman Elisabeth, ættað úr Sumbæ

Óli Jacobsen

2. partur

Við sínum nógvu børnum eigur Jørgen ein hóp av eftirkomarum. Ein abbadóttir er 96 ár gamla Hjørdís Háberg í Havn. Hon hevur greitt frá ommuni, og hvussu tað gekk til, tá ið omman og abbin skuldu fáa hvørt annað:

Omma æt Katrina Sofia og var norðan av Syðradali. Hon var bóndadóttir, og abbi var bara vanligur fiskimaður, so foreldur hennara vildu ikki, at hon skuldi giftast við honum. Abbi hevði triggjar systrar, sum vóru giftar har norðuri á Kalsoynni, og var hann ofta har norðuri og vitjaði systrarnar. So onkuntíð, tá hann hevur verið har norðuri, hava tey nokk avtalað, nær hann skuldi koma eftir henni. Telefon var jú eingin. Hann fór so við róðrabáti eina nátt norður. Hon tænti tá hjá prestinum á Viðareidi, so hann mátti heilt norður til Viðareidis eftir henni. Onkur vildi vera við, at prestur hjálpti henni, so har stóð hon klár á lendingini við eini kistu, har hon hevði øll síni ting í.

Eg minnst, at kistan stóð uppi á loftinum hjá okkum har heima í Magnus Heinasonargøtu. Pápi, Jógvan, sonur Jørgen, hevði hana við klæðum, tá hann fór til skips. Inni í lokinum stóð eitt árstal

skrivað. Eg haldi tað var 1784, men tað er tíverri málað útyvir tað. Nú stendur henda góða kistan hjá mær.

Jørgen og Katrina Sofia giftust so í Nes kirkju 22. juli 1862. Hann var 21 ára gamal, og hon var 22 ár. Tey hildu stórt brúdleyp, men á Syðradali vóru tey so ill, at eingin vildi koma í brúdleypið. Men tað rættaði seg eftirhondini, tí eg haldi at okkurt av børnunum blivu upp-vaksin har norðuri. Tey finga eisini heili 11 børn, sum komu til.

Abbi misti pápa sín, tá hann var 14 ára gamal. Hann var einasti sonur og mátti tí sum hálvaksin drongur taka við sum húsaðir.

Sum 17 ára gamal var hann við á eini vandaferð eftir lækna suðuri í Havn. Dóttir Pryde prest var vorðin sjúk, og menn vóru bidnir um at fara eftir lækna. Veðurlík-indini hava ikki verið góð henda morgun 26. september 1857, men stórus bátur við 8 monnum fór av Nesi til Havnar. Læknan finga teir í øllum góðum umborð, men á heimferðini umkomust 6 mans. Ein genta á landi sá tilburðin. Ov lítið av fólki var eftir á Nesi, so tað mátti sendast boð út á Toftir. Men tá toftamenn komu á staðið, sótu bert 3 mans eftir á kjøli og vórðu bjargaðir: Læknin, abbi og ein sum æt Justines. Abbi, sum dugdi væl at svimja, hevði hjálpt hinum báðum uppá kjøl.

Jørgen var brandur

Kelda til restina av hesi frásøgn er Olaf Petersen, ættaður úr Saltnesi og kendur lærari á Argjum:

Kathrina Sofia og Jørgin búðu uppi á Gørðum alla ævi sína og finga ein stóran barnaflokk, 8 synir og 3 døtur. Jørgin var óivað ein góður sonur, maður og faðir.

Jørgin á Nesi var í seinri helvt av 19. öld ein væl kendur maður. Serliga sum dúglicur útróðrarmaður, og var óivað eisini skilamaður á sjónum. Men hann bar orð fyrri at leggja nógv fyrri, sum mangur føroyingur gjørdi – og farið var bert í bát við árum og segli.

Tá vórðu nesmenn, sum føroyingar flestir, allir við stórum bátum um háveturin og til várróður, men um summarið róðu teir út við smærri bátum. Tá ið várróðurin var fyrri, róði Nesbáturin sum oftast norð á hav. Tá ið farið var, og tað viðraði, vóru teir heila viku frá húsum og avreiddu teir fiskin, sum tað best lá fyrri. Sum oftast avreiddu teir á Húsum og ofta í Vik. Í hesum bygdum hevði Jørgin nógv skyldfólk og kenningar, sum hann og bátsfelagir hansara kundu stokka inn á gólvið hjá og fáa sær eina hvíld.

Ein morgun komu teir til Víkar og ætlanin var at fara norð á hav. Jørgin fór inn á Kyrhegg at fáa teimum upp í kaggan. Húsmóðirin Elin var á fótum. Hon skuldi siga við hann: “Nú systkinabarnið, tit

fara ongan veg í morgun, tit eru alt ov seinir á sjóvarfallinum, líkindini eru heldur ikki góð, og okkara menn eru langt síðani farnir”.

Sáttligur, sum Jørgin altíð var, segði hann bert: “Vit ætla at rógva norð um Víkarnes og hyggja, hvussu líkindini eru”.

Teir fóru so, men illveðursdagur varð. Víkarbátarnir komu aftur í øllum góðum, men teir longdust mikið eftir Nesbátinum, tí hann øtlaði nógv veðrið á landnyrðingi. Nesbáturin var tann síðsti báturin inn gjøgnum Eiðisflógvan tann dagin, og menn undraðust, hvussu fremmandi bátur skuldi koma. Jú teir høvdu bæði sett og fingið línuna aftur í bátin í øllum góðum og eisini fingið væl av fiski. Fiskin avreiddu teir á Selatrað og so aftur á Nes.

Um summarið, tá ið róð var við smábáti, og synir hansara vóru komnir so mikið til, at teir kundu koma við á bát, róði Jørgin mest út við teimum. Hvussu langt hann fór bara við 4 synum sínum hevur verið greitt frá í Dimmalætting í apríl mánað í 1960, tá ið Jóannes sonur hansara fylti 90 ár, og Jóhan Højgaard hevði havt eina samrøðu við Jóannes.

Har segði hann frá einum útróðrardegi. Teir settu línuna suðuri undir Stóru Dímun. Meðan línin stóð, lögdu teir at landi. Dánial og Dávur, sum tá vóru á 14. og 12. ári, fóru niðan á oynna at síggja seg

um, meðan Ólavur og Jóannes, sum vóru yngri, fóru bert niðan á bakkan. Tá ið teir høvdu fingið línuna aftur í bátin, og tað ikki var sjóðað norð um fjørðin, lógu teir nátt í Skúvoy.

Postflutningur

At tíðin er nógv broytt við samferðslu og postsambandi prógvar ein onnur ferð. Jørgin var biðin at fara til Klaksvíkar við einum brævi og hava skrivligt svar aftur við sær. Hann fór við synum sínum við báti norður fyrri Bjørg. Teir høvdu snøri við. Komnir norð á Gøtubogar, fóru teir at dyrgja eftir upsa og fiskaðu rættuliga væl. Veiduna avreiddu teir í Klaksvík, meðan teir biðaðu eftir svari. Tá ið teir høvdu fingið brævið, fóru teir suðuraftur. Ikki mundi Jørgin halda tað hasta við brævinum, tí hildu teir á suðurferðini út um Larvassagrynnu at fiska, og tá ið vestfallið kom aftur, fóru teir inn til Havnar við brævinum, og avreiddu hesa seinru veiðuna í Havn.

Stóran barnaflokk

Synirnir Dánjal og Dávur búsettust á Nesi. Dánjal hevði konu úr Vestmanna, hon æt Lena Haldansen. Dávur giftist inn á Kvíggjarhegg. Kona hansara var Maria Magnussen. Ólavur, Jóannes og Emil settu búgv í Æðuvík. Ólavur hevði konu úr Niðristovu á Toftum, hon æt Daniella Johannesen. Kona